

FN och krisen

Den 14 juli utbröt revolutionen i Irak. Dagen därpå beslöts USA på begäran av regeringen i Libanon att sända trupper till detta land, som ansåg sig hotat med infiltration eller öppet angrepp av nasserismens stater; ett par dagar senare genomfördes av samma skäl och på samma sätt en engelsk aktion i Jordanien. Kommu-nism och nasserism rasade och förklarade världsfreden hotad; i realiteten var det dessa samverkande diktaturriktningars planer som korsats, och något hot mot världsfreden fanns endast från deras sida. Fredspropagandan blev som så ofta under de senaste årtiondena en dimridå för aggressionsviljan.

Fem dagar efter krisens början framförde den ryske härs-karen sitt förslag om ett toppmöte. På sina håll uppfattades detta förslag som ett uttryck för ärlig omsorg om freden; den svenska regeringen, och även en del svenska politiker av annan färg, föll i någon mån för denna föreställning, vilket framgick av Sveriges onödiga och otypliga instämmande i förslaget. I själva verket fanns intet skäl att tro att Chrustjev drevs av fruktan för krig; faran för freden låg blott hos honom och hans allierade. Chrustjavs förslag var viktigt på ett helt annat sätt; det visade att han som ledare av världens fredsstörare denna gång inte tänkte börja krig. Många som betraktade toppmötesprojektet på detta realistiska sätt ansåg — med tanke på andras illusioner — att ryssarna likväl gjort en skicklig propagandas-töt genom att vädja till världso-pinionen. I efterhand måste man betvivla riktigheten även av denna syn på den ryska politiken. De nästan otroliga fräckheterna i breven till Eisen-hower och Macmillan — till en början undanskymda i debatten — förtog till stor del verkan av den ryska aktionen. Och allt eftersom tiden gick under brevväxling om toppmötet, med vettlösa utfall och grova beskyllningar från rysk sida, blev det för alla utom kommunisterna och deras medlöpare klart att här förelåg rätt och slätt propaganda — och när denna insikt nås blir propagandan farlig för avsändaren, inte för mottagaren.

Förenta nationernas säkerhetsråd arbetade från början med krisen i Mellanöstern. Det var helt naturligt i säkerhetsrådet som frågan togs upp. Här spelade FN en betydelsefull roll, inte genom att något positivt resultat uppnåddes, utan genom att den ryska politikens innebörd avslöjades. Två gånger ställdes under omröstning förslag som i och för sig syntes ägnade att tillgodose de ryska kraven: FN:s engagemang i Libanon skulle utvidgas och i samband härmed skulle de amerikanska trupperna dras tillbaka. Dessa förslag föll på det ryska vetot. Ryssland ville inte att Libanon skulle skyddas av FN, lika litet som av ame-rikanerna — det var det klara

besked som världen fick. Chrustjavs förslag om toppkonferens, framfört under tiden mellan dessa båda omröstningar, framstod som ett försök att genom en stor sensation avleda uppmärksamheten från vad som verkligen skedde, från vad den ryska politiken verkligen av-såg.

Nu är frågan tillbaka i FN. Skriftväxlingen om ett toppmöte har efter tre veckor resulterat i att man uppgivit den ursprungliga planen; för att dölja fiaskot lägger ryssarna ut en ny dimridå, som består i att FN än en gång åkallas. Men denna gång är det generalförsamlingen, inte säkerhetsrådet, som skall arbeta. Detta innebär att något för medlemsstaterna bindande beslut inte kan fattas, att det mesta som kan göras är att anta icke förbindande resolutioner med två tredjedels majoritet. Därmed är fältet fritt för propaganda och taktiska kombinationer i denna världsriksdag med 81 medlemmar, en riksdag som i fråga om osaklighet och intressepolitiskt spel intar en toppställning bland världens riksdagar.

Detta utesluter inte att vissa positiva beslut är tänkbara. Om de synpunkter som generalsekreterare Hammarskjöld framförde vid det första sammanträdet i fredags vunnit gehör, skulle detta innebära ett betydande framsteg. Hr Hammarskjöld talade om ekonomiskt samarbete på lång sikt, men han berörde också de dagsaktuella frågorna genom sina antydningar om större FN-

engagemang i Libanon och Jordanien. Om FN förlade trupper dit, skulle utan tvivel risken för ett angrepp från Nasser och de med honom samverkande regimerna minskas. Allmänna löften om respekt för oberoende och integritet är däremot utan värde då det gäller nasserism och kommunism; sådana löften ges för övrigt redan i Förenta nationernas stadga. En lösning av problemet om de arabiska flyktingarna från Palestina, liksom antydd av generalsekreteraren, skulle självfallet vara av det största värde. Skyddet av Israel är Västerås uppgift framför alla andra i Mellanöstern.

Dyliga frukter av generalförsamlingens verksamhet är dock inte att räkna på. Det sannolika är att anklagelser och motanklagelser, kommunistiska lögnor och demokratiska tillrättlägganden, taktiskt spel om resolutioner som alla vet inte skall leda till påföljd kommer att fylla församlingens arbetstid. Det blir säkert många tillfällen då debatterna om luft-resolutioner blir så genomskinligt meningslösa att inte ens delegaterna — såsom vår New York-korrespondent i går meddelade från ett möte i säkerhetsrådet — kan hålla sig allvarliga. Men vi kan trösta oss med att även den kris det gäller att behandla under dessa veckor synes ha förvandlats från verklighet till sken. Det är relativt lugnt i Mellanöstern, den nya regimen i Irak har erkänts av de främsta makterna, Nasser och Chrustjev tycks för tillfället vara nöjda med den vinst — Irak — som de gjort eller trott sig göra. Vi kan lugnt lyssna till debatterna och demonstrationerna i FN medan de samverkande demokratier-nas vapen tryggar freden i Mellanöstern och världen.